Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 1ης Αυγούστου 2025*

«Προδικαστική παραπομπή – Ιθαγένεια της Ένωσης – Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων – Άρθρο 18 ΣΛΕΕ – Απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας – Οδηγία 2004/38/ΕΚ – Άρθρο 24 – Αρχή της ίσης μεταχείρισης – Ανήλικο τέκνο το οποίο είναι πολίτης της Ένωσης και έχει δικαίωμα διαμονής βάσει της οδηγίας – Χορήγηση εθνικής άδειας διαμονής στον γονέα του τέκνου για την άσκηση της γονικής μέριμνας – Διάκριση λόγω της ιθαγένειας του τέκνου – Γονέας που έχει δικαίωμα διαμονής ως πρόσωπο το οποίο αναζητεί εργασία – Παρέκκλιση από την αρχή της ίσης μεταχείρισης όσον αφορά το δικαίωμα σε κοινωνικές παροχές – Περιεχόμενο»

Στην υπόθεση C-397/23,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Sozialgericht Detmold (δικαστήριο υποθέσεων κοινωνικής ασφαλίσεως του Detmold, Γερμανία) με απόφαση της 22ας Ιουνίου 2023, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 29 Ιουνίου 2023, στο πλαίσιο της δίκης

FL

κατά

Jobcenter Arbeitplus Bielefeld,

παρισταμένου του:

Stadt Bielefeld,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. L. Arastey Sahún, πρόεδρο τμήματος, Δ. Γρατσία, E. Regan (εισηγητή), J. Passer και B. Smulders, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Richard de la Tour

γραμματέας: R. Şereş, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 14ης Νοεμβρίου 2024,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους J. Möller και R. Kanitz,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον B.-R. Killmann και την E. Montaguti,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 13ης Φεβρουαρίου 2025,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης καθώς και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του FL και του Jobcenter Arbeitplus Bielefeld (οργανισμού απασχόλησης του Bielefeld, Γερμανία) (στο εξής: Jobcenter Bielefeld) με αντικείμενο την άρνηση του Jobcenter Bielefeld να χορηγήσει στον FL τις προβλεπόμενες από τη γερμανική νομοθεσία κοινωνικές παροχές.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2004/38/ΕΚ

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 3, 4 και 6 της οδηγίας 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ 2004, L 158, σ. 77, και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 229, σ. 35), έχουν ως εξής:

«(3) Η ιθαγένεια της Ένωσης θα πρέπει να είναι το θεμελιώδες καθεστώς των υπηκόων των κρατών μελών όταν ασκούν το δικαίωμά τους της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής. Ωστόσο, είναι αναγκαίο να κωδικοποιηθούν και να επανεξεταστούν οι ισχύουσες κοινοτικές πράξεις που διέπουν χωριστά τους μισθωτούς, τους μη μισθωτούς, καθώς και τους φοιτητές και άλλα πρόσωπα άνευ επαγγέλματος, προκειμένου να απλοποιηθεί και να ενισχυθεί το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής όλων των πολιτών της Ένωσης.

(4) Στο πλαίσιο αυτό, για να διορθωθεί η τμηματική και αποσπασματική προσέγγιση του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής και να διευκολυνθεί η άσκησή του απαιτείται ενιαία νομοθετική πράξη η οποία θα τροποποιήσει τον [κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 1968, περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 33)], και θα καταργήσει τις ακόλουθες πράξεις: […]

[…]

(6) Προκειμένου να διατηρηθεί η ενότητα της οικογένειας με ευρύτερη έννοια και με την επιφύλαξη της απαγόρευσης διακρίσεων λόγω ιθαγένειας, η κατάσταση των προσώπων τα οποία δεν περιλαμβάνονται στον ορισμό του μέλους της οικογένειας δυνάμει της παρούσας οδηγίας και τα οποία, ως εκ τούτου, δεν απολαύουν αυτόματου δικαιώματος εισόδου και διαμονής στο κράτος μέλος υποδοχής, θα πρέπει να εξετάζεται από το κράτος μέλος υποδοχής βάσει της εθνικής του νομοθεσίας, ώστε να αποφασίζεται κατά πόσον μπορεί να επιτραπεί η είσοδος και η διαμονή στα εν λόγω πρόσωπα, λαμβάνοντας υπόψη τη σχέση τους με τον πολίτη της Ένωσης ή οιεσδήποτε άλλες συνθήκες, όπως η οικονομική ή συγγενική εξάρτησή τους από τον πολίτη της Ένωσης.»

4 Το άρθρο 2 της οδηγίας επιγράφεται «Ορισμοί» και προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

[…]

2) “μέλος της οικογένειας”:
   α) ο (η) σύζυγος·
   β) ο (η) σύντροφος με τον (την) οποίο(-α) ο πολίτης της Ένωσης έχει σχέση καταχωρισμένης συμβίωσης, βάσει της νομοθεσίας κράτους μέλους, εφόσον η νομοθεσία του κράτους μέλους υποδοχής αναγνωρίζει τη σχέση καταχωρισμένης συμβίωσης ως ισοδύναμη προς τον γάμο, και σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην οικεία νομοθεσία του κράτους μέλους υποδοχής·
   γ) οι απευθείας κατιόντες οι οποίοι είναι κάτω της ηλικίας των 21 ετών ή είναι συντηρούμενοι καθώς και εκείνοι του (της) συζύγου ή του (της) συντρόφου, όπως ορίζεται στο στοιχείο β)·
   δ) οι συντηρούμενοι απευθείας ανιόντες καθώς και εκείνοι του (της) συζύγου ή του (της) συντρόφου, όπως ορίζεται στο στοιχείο β)·

[…]».

5 Το άρθρο 3 φέρει τον τίτλο «Δικαιούχοι» και προβλέπει τα εξής:

«1. Η παρούσα οδηγία ισχύει για όλους τους πολίτες της Ένωσης οι οποίοι μεταβαίνουν ή διαμένουν σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο του οποίου είναι υπήκοοι καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2 σημείο 2 που τους συνοδεύουν ή πηγαίνουν να τους συναντήσουν.

2. Με την επιφύλαξη τυχόν ατομικού δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής των ενδιαφερομένων και σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του, το κράτος μέλος υποδοχής διευκολύνει την είσοδο και τη διαμονή των ακόλουθων προσώπων:

[…]

β) του (της) συντρόφου με τον (την) οποίο(-α) ο πολίτης της Ένωσης έχει σταθερή σχέση, δεόντως αποδεδειγμένη.

Το κράτος μέλος υποδοχής αναλαμβάνει εκτενή εξέταση της προσωπικής κατάστασης και αιτιολογεί κάθε άρνηση εισόδου ή διαμονής των προσώπων αυτών.»

6 Το άρθρο 6 φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα διαμονής έως τρεις μήνες» και προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Οι πολίτες της Ένωσης έχουν δικαίωμα διαμονής στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους για χρονικό διάστημα έως τρεις μήνες χωρίς κανένα όρο ή διατύπωση πέραν της απαίτησης κατοχής ισχύοντος δελτίου ταυτότητας ή διαβατηρίου.»

7 Το άρθρο 14 της οδηγίας 2004/38 φέρει τον τίτλο «Διατήρηση του δικαιώματος διαμονής» και ορίζει στις παραγράφους 2 και 4 τα εξής:

«2. Οι πολίτες της Ένωσης και τα μέλη της οικογένειάς τους έχουν το δικαίωμα διαμονής που προβλέπεται στα άρθρα 7, 12 και 13, ενόσω πληρούν τους όρους των άρθρων αυτών.

[…]

4. Κατά παρέκκλιση από τις παραγράφους 1 και 2 και με την επιφύλαξη των διατάξεων του κεφαλαίου VI, δεν λαμβάνεται επ' ουδενί μέτρο απέλασης κατά πολιτών της Ένωσης ή μελών της οικογένειάς τους, εφόσον:

[…]

β) οι πολίτες της Ένωσης εισήλθαν στην επικράτεια του κράτους μέλους υποδοχής προκειμένου να αναζητήσουν εργασία. Σε αυτή την περίπτωση, οι πολίτες της Ένωσης και τα μέλη των οικογενειών τους, δεν μπορούν να απελαθούν ενόσω οι πολίτες της Ένωσης δύνανται να παρέχουν αποδείξεις ότι συνεχίζουν να αναζητούν εργασία και ότι έχουν πραγματικές πιθανότητες να προσληφθούν.»

8 Το άρθρο 24 της οδηγίας αυτής φέρει τον τίτλο «Ίση μεταχείριση» και προβλέπει τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων που προβλέπονται ρητώς στη συνθήκη και στο παράγωγο δίκαιο, όλοι οι πολίτες της Ένωσης που διαμένουν στην επικράτεια του κράτους μέλους υποδοχής βάσει της παρούσας οδηγίας, απολαύουν ίσης μεταχείρισης σε σύγκριση με τους ημεδαπούς του εν λόγω κράτους μέλους εντός του πεδίου εφαρμογής της συνθήκης. […]

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, το κράτος μέλος υποδοχής δεν είναι υποχρεωμένο να χορηγεί δικαίωμα σε κοινωνικές παροχές κατά τους πρώτους τρεις μήνες της διαμονής, ή, κατά περίπτωση, κατά το μακρότερο χρονικό διάστημα που προβλέπεται στο άρθρο 14 παράγραφος 4

στοιχείο β), […] σε άλλα πρόσωπα εκτός από μισθωτούς, μη μισθωτούς, […] πρόσωπα που διατηρούν αυτή την ιδιότητα και […] μέλη των οικογενειών τους.»

Ο κανονισμός (ΕΚ) 883/2004

9 Το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (ΕΕ 2004, L 166, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 200, σ. 1), φέρει τον τίτλο «Ίση μεταχείριση» και προβλέπει τα εξής:

«Εκτός αν προβλέπει άλλως ο παρών κανονισμός, τα πρόσωπα στα οποία εφαρμόζεται ο κανονισμός αυτός απολαμβάνουν των ιδίων δικαιωμάτων και υπόκεινται στις ίδιες υποχρεώσεις που απορρέουν από τη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του.»

Το γερμανικό δίκαιο

Περί διαμονής

10 Το άρθρο 28 του Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (νόμου περί διαμονής, επαγγελματικής δραστηριότητας και εντάξεως των αλλοδαπών στο ομοσπονδιακό έδαφος), της 30ής Ιουλίου 2004 (BGBl. 2004 I, σ. 1950), όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο της 27ης Ιουλίου 2015 (BGBl. 2015 I, σ. 1386) (στο εξής: AufenthG), φέρει τον τίτλο «Οικογενειακή επανένωση με Γερμανούς υπηκόους» και ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Άδεια διαμονής χορηγείται

1. στον αλλοδαπό σύζυγο Γερμανού υπηκόου,

2. στο αλλοδαπό ανήλικο και άγαμο τέκνο Γερμανού υπηκόου,

3. στον αλλοδαπό γονέα ανήλικου και άγαμου Γερμανού υπηκόου για την άσκηση του δικαιώματος της γονικής μέριμνας,

εφόσον ο συνήθης τόπος διαμονής του Γερμανού υπηκόου βρίσκεται στο ομοσπονδιακό έδαφος. […]»

11 Το άρθρο 11, παράγραφος 14, πρώτη περίοδος, του Gesetz über die allgemeine Freizügigkeit von Unionsbürgern (νόμου περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της Ένωσης), της 30ής Ιουλίου 2004 (BGBl. 2004 I, σ. 1986), όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο της 12ης Νοεμβρίου 2020 (BGBl. 2020 I, σ. 2416) (στο εξής: FreizügG/EU), έχει ως εξής:

«Ο [AufenthG] εφαρμόζεται επίσης στην περίπτωση που προβλέπει ευνοϊκότερο νομικό καθεστώς από τον παρόντα νόμο.»

Περί κοινωνικών παροχών

12 Το άρθρο 7 του βιβλίου II του Sozialgesetzbuch (κώδικα κοινωνικών ασφαλίσεων), όπως ίσχυε μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2020 (στο εξής: SGB II), έφερε τον τίτλο «Δικαιούχοι των παροχών» και όριζε στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Οι παροχές βάσει του παρόντος βιβλίου χορηγούνται στα πρόσωπα τα οποία:

1. έχουν συμπληρώσει το 15ο έτος ηλικίας και δεν έχουν ακόμη συμπληρώσει το όριο ηλικίας του άρθρου 7a,

2. είναι ικανά προς εργασία,

3. είναι άπορα και

4. έχουν τη συνήθη διαμονή τους στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας (δικαιούχοι ικανοί προς εργασία).

Εξαιρούνται τα εξής πρόσωπα:

1. οι αλλοδαποί που δεν είναι μισθωτοί ή μη μισθωτοί εργαζόμενοι στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και δεν έχουν δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 3, του [Freizüg/EU], καθώς και τα μέλη της οικογενείας τους, κατά τους τρεις πρώτους μήνες της διαμονής τους,

2. οι αλλοδαποί
   a) οι οποίοι δεν έχουν δικαίωμα διαμονής,
   b) το δικαίωμα διαμονής των οποίων θεμελιώνεται αποκλειστικά στον σκοπό αναζήτησης εργασίας […]

[…]

καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους,

[…]

Κατά παρέκκλιση από τη δεύτερη περίοδο, σημείο 2, οι αλλοδαποί και τα μέλη των οικογενειών τους λαμβάνουν παροχές βάσει του παρόντος βιβλίου, εφόσον έχουν τη συνήθη διαμονή τους στο ομοσπονδιακό έδαφος επί συνεχές χρονικό διάστημα τουλάχιστον πέντε ετών […]».

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

13 Ο FL, προσφεύγων της κύριας δίκης, πολωνικής ιθαγένειας, εισήλθε στη Γερμανία στις 30 Μαΐου 2020 από τις Κάτω Χώρες. Η σύντροφός του, επίσης πολωνικής ιθαγένειας, είχε εισέλθει πριν από αυτόν στη Γερμανία, στις 30 Αυγούστου 2015, από την Πολωνία. Ο υιός τους γεννήθηκε στις 27 Νοεμβρίου 2020 στη Γερμανία και έχει επίσης την πολωνική ιθαγένεια.

14 Ο FL, η σύντροφός του και το τέκνο τους ζήτησαν από τον Jobcenter Bielefeld τη χορήγηση βασικών κοινωνικών παροχών δυνάμει του SGB II. Με αποφάσεις της 3ης και της 21ης Δεκεμβρίου 2020, ο Jobcenter Bielefeld προέβη στη χορήγηση των ανωτέρω παροχών στη σύντροφο του FL, από τις 30 Μαΐου 2020, και στο τέκνο τους, από τη γέννησή του. Αντιθέτως, με απόφαση της 21ης Απριλίου 2021, η αίτηση του FL απορρίφθηκε για το χρονικό διάστημα από τις 30 Μαΐου 2020 έως τις 28 Φεβρουαρίου 2021, με την αιτιολογία ότι δεν είχε δικαίωμα διαμονής στο γερμανικό έδαφος ικανό να θεμελιώσει δικαίωμα σε κοινωνικές παροχές δυνάμει του SGB II, δεδομένου ότι του αναγνωριζόταν δικαίωμα διαμονής μόνο για τον σκοπό της αναζήτησης εργασίας.

15 Με απόφαση της 19ης Ιουλίου 2021, ο Jobcenter Bielefeld απέρριψε ως αβάσιμη τη διοικητική ένσταση που είχε υποβάλει ο FL κατά της ως άνω απορριπτικής αποφάσεως για τους ίδιους, κατ' ουσίαν, λόγους με εκείνους στους οποίους είχε στηρίξει την αρχική του απόφαση.

16 Ειδικότερα, για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο FL δεν είχε, στο γερμανικό έδαφος, κανένα δικαίωμα διαμονής στο οποίο να θεμελιώνεται το δικαίωμα σε κοινωνικές παροχές δυνάμει του SGB II, ο Jobcenter Bielefeld έκρινε, πρώτον, ότι ο FL δεν μπορούσε να αξιώσει, δυνάμει του εθνικού δικαίου, δικαίωμα διαμονής ως μέλος της οικογένειας ή ως συγγενής της συντρόφου του, η οποία είχε δικαίωμα μόνιμης διαμονής.

17 Δεύτερον, διαπίστωσε ότι ο FL δεν μπορούσε να λάβει ούτε άδεια διαμονής λόγω άσκησης της γονικής μέριμνας του ανήλικου τέκνου του, δυνάμει του άρθρου 28, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, σημείο 3, του AufenthG, είτε μεμονωμένα είτε σε συνδυασμό με το άρθρο 11, παράγραφος 14, πρώτη περίοδος, του FreizügG/EU, δεδομένου ότι προϋπόθεση για τη χορήγηση τέτοιας άδειας διαμονής ήταν το τέκνο να έχει τη γερμανική ιθαγένεια, ενώ το τέκνο του FL είχε την πολωνική ιθαγένεια.

18 Τρίτον, ο Jobcenter Bielefeld έκρινε ότι δικαίωμα διαμονής δεν απέρρεε ούτε από τον κανονισμό (ΕΕ) 492/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, που αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων στο εσωτερικό της Ένωσης (ΕΕ 2011, L 141, σ. 1), ούτε από το άρθρο 4 του κανονισμού 883/2004, όπως ερμηνεύθηκαν από το Δικαστήριο με την απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, Jobcenter Krefeld (C-181/19, EU:C:2020:794). Συγκεκριμένα, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η εν λόγω απόφαση, τα ανήλικα τέκνα υπείχαν υποχρέωση σχολικής φοίτησης, όπερ δεν συμβαίνει στην περίπτωση του τέκνου του FL.

19 Στις 12 Αυγούστου 2021 ο FL άσκησε ενώπιον του Sozialgericht Detmold (δικαστηρίου υποθέσεων κοινωνικής ασφαλίσεως του Detmold, Γερμανία), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου, προσφυγή κατά της αποφάσεως του Jobcenter Bielefeld της 19ης Ιουλίου 2021. Προς στήριξη της προσφυγής του, ο FL υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι πρέπει να του χορηγηθεί δικαίωμα διαμονής βάσει των διατάξεων του άρθρου 28, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, σημείο 3, του AufenthG, σε συνδυασμό με το άρθρο 6 του Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (Θεμελιώδους Νόμου της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας), το οποίο προβλέπει, μεταξύ άλλων, την προστασία της οικογένειας και την ισότητα μεταξύ τέκνων γεννημένων εντός γάμου και τέκνων γεννημένων εκτός γάμου, καθώς και του άρθρου 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, σχετικά με το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής. Κατά τον FL, αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης ο περιορισμός της δυνατότητας οικογενειακής επανένωσης για την άσκηση γονικής μέριμνας μόνο στις

περιπτώσεις που η γονική μέριμνα ασκείται επί ανήλικου τέκνου το οποίο έχει τη γερμανική ιθαγένεια, δεδομένου ότι τούτο συνιστά όχι μόνον περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας, αλλά και προσβολή του δικαιώματος ίσης μεταχείρισης.

20 Ο Jobcenter Bielefeld ισχυρίζεται ότι δεν μπορεί να χορηγηθεί άδεια διαμονής στον FL βάσει του άρθρου 28, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, σημείο 3, του AufenthG, δεδομένου ότι η διάταξη αυτή, κατά το ίδιο το γράμμα της, αφορά μόνον τα ανήλικα τέκνα που έχουν τη γερμανική ιθαγένεια. Το ότι μια εθνική διάταξη που αφορά τη μετανάστευση και τη διαμονή εισάγει διάκριση μεταξύ ημεδαπών και αλλοδαπών είναι σύμφυτο με ρυθμίσεις τέτοιου είδους, χωρίς η οικεία διάταξη να αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης.

21 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, στη Γερμανία, υπάρχει διχογνωμία τόσο στη θεωρία όσο και στη νομολογία ως προς το αν το άρθρο 11, παράγραφος 14, πρώτη περίοδος, του FreizügG/EU, σε συνδυασμό με το άρθρο 28, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, σημείο 3, του AufenthG και με το άρθρο 18, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, μπορεί να θεμελιώσει δικαίωμα διαμονής του γονέα που ασκεί τη γονική μέριμνα ανήλικου πολίτη της Ένωσης ο οποίος, μολονότι δεν έχει τη γερμανική ιθαγένεια, απολαύει, στο γερμανικό έδαφος, παρεπόμενου δικαιώματος διαμονής σε σχέση με το δικαίωμα διαμονής του άλλου γονέα του. Υπό τις συνθήκες αυτές, το αιτούν δικαστήριο κρίνει αναγκαίο, για την επίλυση της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί, να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκειμένου να εξεταστεί η συμβατότητα της σχετικής γερμανικής ρύθμισης με το δίκαιο της Ένωσης.

22 Ειδικότερα, αν αναγνωριζόταν στον FL δικαίωμα διαμονής στο γερμανικό έδαφος για λόγο διαφορετικό από εκείνον που συνδέεται με την αναζήτηση εργασίας, θα έπρεπε, κατ' αρχήν, να του αναγνωριστεί και δικαίωμα στη λήψη κοινωνικών παροχών δυνάμει του SGB II.

23 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Sozialgericht Detmold (δικαστήριο υποθέσεων κοινωνικής ασφαλίσεως του Detmold) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το δίκαιο της Ένωσης την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση δυνάμει της οποίας άδεια διαμονής στο πλαίσιο του δικαιώματος της γονικής μέριμνας χορηγείται μόνο στον αλλοδαπό γονέα ανήλικου και άγαμου τέκνου το οποίο είναι υπήκοος ημεδαπής, εφόσον ο συνήθης τόπος διαμονής του τελευταίου βρίσκεται στην ημεδαπή, με αποτέλεσμα οι πολίτες κράτους μέλους της Ένωσης να μη δικαιούνται να λάβουν άδεια διαμονής για την άσκηση του δικαιώματος της γονικής μέριμνας ανηλίκου που έχει την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης και την ιθαγένεια κράτους μέλους άλλου από εκείνο της ημεδαπής;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

24 Προκαταρκτικώς, παρατηρείται, πρώτον, ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επισήμανε τη δυνατότητα του προσφεύγοντος της κύριας δίκης να προβάλει δικαίωμα διαμονής στο γερμανικό έδαφος ως «σύντροφος» της μητέρας του τέκνου τους, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2004/38, διευκρινίζοντας ότι, αν ο ίδιος είχε τέτοιο δικαίωμα, δεν θα ήταν πλέον αναγκαίο, για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης, να δοθεί απάντηση στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα.

25 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι τα ερωτήματα που αφορούν το δίκαιο της Ένωσης είναι κατά τεκμήριο λυσιτελή. Το Δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί να απαντήσει σε προδικαστικό ερώτημα που έχει υποβληθεί από εθνικό δικαστήριο μόνον όταν προκύπτει προδήλως ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσης ή ακόμη όταν το Δικαστήριο δεν έχει στη διάθεσή του τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που του είναι αναγκαία για να δώσει χρήσιμη απάντηση στα υποβαλλόμενα ερωτήματα (απόφαση της 10ης Απριλίου 2025, Amilla, C-723/23, EU:C:2025:262, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

26 Εν προκειμένω, ο προσφεύγων της κύριας δίκης δεν προβάλλει δικαίωμα διαμονής, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο β′, της οδηγίας 2004/38, αλλά δικαίωμα διαμονής προβλεπόμενο από το εθνικό δίκαιο για την άσκηση της γονικής μέριμνας, η δε εκτίμηση του βασίμου της αξίωσης αυτής απαιτεί, κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης. Από το ενδεχόμενο και μόνον ότι ο ενδιαφερόμενος μπορεί, κατά περίπτωση, να απολαύει και άλλου δικαιώματος διαμονής δεν προκύπτει κατά τρόπο πρόδηλο ότι οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης των οποίων ζητείται η ερμηνεία ουδεμία σχέση έχουν με το υποστατό της διαφοράς της κύριας δίκης ή ότι το ζήτημα που τίθεται με το ερώτημα αυτό είναι υποθετικό.

27 Δεύτερον, τα ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου αφορούν, ειδικότερα, τη δυνατότητα Πολωνού υπηκόου ο οποίος είναι πατέρας ανήλικου τέκνου, έχοντος επίσης την πολωνική ιθαγένεια και τη συνήθη διαμονή του στη γερμανική επικράτεια, να λάβει εθνική άδεια διαμονής για την άσκηση της γονικής μέριμνας του τέκνου αυτού, όταν το τέκνο διαμένει στη γερμανική επικράτεια δυνάμει της οδηγίας 2004/38, ως μέλος της οικογένειας της μητέρας του, η οποία έχει επίσης την πολωνική ιθαγένεια και δικαίωμα μόνιμης διαμονής στο ίδιο κράτος μέλος κατ' εφαρμογήν της ως άνω οδηγίας. Επιπλέον, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι το ερώτημα αυτό θεμελιώνεται στην παραδοχή ότι ο FL δεν έχει άλλο δικαίωμα διαμονής στη Γερμανία πέραν εκείνου που στηρίζεται στην ιδιότητά του ως προσώπου που αναζητεί εργασία, δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 4, στοιχείο β′, της οδηγίας 2004/38.

28 Δεν αμφισβητείται επίσης ότι η άδεια διαμονής την οποία επικαλείται ο FL για την άσκηση της γονικής μέριμνας θεμελιώνει το δικαίωμα σε κοινωνικές παροχές, ενώ, δυνάμει του γερμανικού δικαίου, το δικαίωμα διαμονής στη Γερμανία με αποκλειστικό σκοπό την αναζήτηση εργασίας δεν του παρέχει δικαίωμα στις εν λόγω παροχές. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, όπως προκύπτει από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, ο FL υποστηρίζει, ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, ότι πρέπει να του χορηγηθεί εθνική άδεια διαμονής και, κατά συνέπεια, να του χορηγηθούν κοινωνικές παροχές βάσει του SGB II.

29 Υπό τις συνθήκες αυτές, εναπόκειται στο Δικαστήριο να στηριχθεί επίσης στην παραδοχή που εκτίθεται στη σκέψη 27 της παρούσας αποφάσεως προκειμένου να απαντήσει στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα.

30 Τρίτον, υπενθυμίζεται ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, οσάκις ένα προδικαστικό ερώτημα απλώς παραπέμπει στο δίκαιο της Ένωσης, χωρίς να προσδιορίζει τις διατάξεις στις οποίες αναφέρεται, εναπόκειται στο Δικαστήριο να συναγάγει από το σύνολο των στοιχείων που παρέχονται από το αιτούν δικαστήριο και ιδίως από το σκεπτικό της αποφάσεως περί παραπομπής τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης που χρήζουν ερμηνείας, λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου της διαφοράς (απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου 2015, Surgicare, C-662/13, EU:C:2015:89, σκέψη 17 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

31 Εν προκειμένω, μολονότι το αιτούν δικαστήριο μνημονεύει, στο σκεπτικό της αποφάσεως περί παραπομπής, πλείονες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, εντούτοις παραθέτει μόνον ως προς το άρθρο 18 ΣΛΕΕ τον εκτιθέμενο στη σκέψη 21 της παρούσας αποφάσεως λόγο για τον οποίο διερωτάται αν η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική ρύθμιση παραβιάζει το δίκαιο της Ένωσης, διευκρινιζομένου ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 27 της παρούσας αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο εκκινεί από την παραδοχή ότι η οδηγία 2004/38 έχει επίσης εφαρμογή εν προκειμένω.

32 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 18 ΣΛΕΕ και/ή η οδηγία 2004/38 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε ρύθμιση κράτους μέλους δυνάμει της οποίας δεν μπορεί να χορηγηθεί άδεια διαμονής, προβλεπόμενη από το εθνικό δίκαιο για την άσκηση γονικής μέριμνας, σε πολίτη της Ένωσης ο οποίος ασκεί τη γονική μέριμνα επί του ανήλικου τέκνου του, για τον λόγο και μόνον ότι το τέκνο αυτό, μολονότι είναι επίσης πολίτης της Ένωσης και διαμένει στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους δυνάμει της οδηγίας, δεν έχει την ιθαγένειά του.

33 Συναφώς, επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι από τα στοιχεία της δικογραφίας που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει ότι οι προϋποθέσεις χορήγησης της επίμαχης στην κύρια δίκη εθνικής άδειας διαμονής οδηγούν σε διαφορετική μεταχείριση, βάσει ιθαγένειας, μεταξύ των ανήλικων τέκνων που κατοικούν στο γερμανικό έδαφος. Ειδικότερα, δυνάμει της γερμανικής νομοθεσίας, άδεια διαμονής για την άσκηση της γονικής μέριμνας μπορεί να χορηγηθεί σε υπήκοο άλλου κράτους μέλους μόνον αν η γονική μέριμνα ασκείται σε σχέση με ανήλικο άγαμο τέκνο που έχει τη συνήθη διαμονή του στο γερμανικό έδαφος και έχει τη γερμανική ιθαγένεια. Κατά συνέπεια, στην περίπτωση ανήλικου τέκνου το οποίο είναι πολίτης της Ένωσης και δεν έχει τη γερμανική ιθαγένεια, μια τέτοια εθνική άδεια διαμονής δεν θα μπορούσε να χορηγηθεί στον γονέα του, υπήκοο άλλου κράτους μέλους, ακόμη και αν το τέκνο έχει επίσης τη συνήθη διαμονή του στη γερμανική επικράτεια.

34 Υπενθυμίζεται ότι βάσει του άρθρου 20, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ αναγνωρίζεται η ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης σε κάθε πρόσωπο που έχει την ιθαγένεια κράτους μέλους και ότι η ιδιότητα αυτή τείνει να αποτελέσει τη θεμελιώδη ιδιότητα των υπηκόων των κρατών μελών, η οποία διασφαλίζει, εντός του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής της Συνθήκης ΛΕΕ, την ίδια νομική μεταχείριση σε όσους εξ αυτών τελούν στην ίδια κατάσταση, ανεξαρτήτως της ιθαγενείας τους και υπό την επιφύλαξη των ρητώς προβλεπομένων σχετικών εξαιρέσεων (απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, σκέψη 62).

35 Επομένως, κάθε πολίτης της Ένωσης μπορεί να επικαλείται την απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας που προβλέπει το άρθρο 18 ΣΛΕΕ σε όλες τις περιπτώσεις οι οποίες εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης. Στις περιπτώσεις αυτές περιλαμβάνονται όσες αφορούν την άσκηση της ελευθερίας κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών την οποία κατοχυρώνουν τα άρθρα 20, παράγραφος 2, στοιχείο α', ΣΛΕΕ και 21 ΣΛΕΕ (απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, σκέψη 63).

36 Δεδομένου ότι το τέκνο του προσφεύγοντος της κύριας δίκης είναι πολίτης της Ένωσης που διαμένει σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο του οποίου έχει την ιθαγένεια, η περίπτωσή του εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, οπότε μπορεί, κατ' αρχήν, να επικαλεσθεί την απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας κατά το άρθρο 18 ΣΛΕΕ (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, σκέψη 64).

37 Εντούτοις, κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 18, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ δύναται να τύχει εφαρμογής αυτοτελώς μόνο σε περιπτώσεις διεπόμενες από το δίκαιο της Ένωσης για τις οποίες η Συνθήκη ΛΕΕ δεν προβλέπει ειδικούς κανόνες περί απαγορεύσεως των διακρίσεων (απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, σκέψη 65).

38 Συναφώς, επισημαίνεται ότι η αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων εξειδικεύεται με το άρθρο 24 της οδηγίας 2004/38 όσον αφορά τους πολίτες της Ένωσης οι οποίοι ασκούν το δικαίωμά τους ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών (πρβλ. απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, σκέψη 66).

39 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της συγκεκριμένης οδηγίας και είναι δικαιούχοι των παρεχόμενων βάσει αυτής δικαιωμάτων οι πολίτες της Ένωσης που μεταβαίνουν ή διαμένουν σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο του οποίου έχουν την ιθαγένεια, καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους, όπως ορίζονται στο άρθρο 2, σημείο 2, της εν λόγω οδηγίας, που τους συνοδεύουν ή μεταβαίνουν στο κράτος αυτό για να εγκατασταθούν μαζί τους. Τούτο συμβαίνει στην περίπτωση προσώπου όπως το τέκνο του προσφεύγοντος της κύριας δίκης, το οποίο, όπως προκύπτει από τη σκέψη 27 της παρούσας αποφάσεως, είναι Πολωνός υπήκοος και διαμένει στη γερμανική επικράτεια ως μέλος της οικογένειας της μητέρας του, η οποία είναι επίσης Πολωνή υπήκοος και έχει δικαίωμα μόνιμης διαμονής στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους.

40 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η ερμηνεία του άρθρου 24 της οδηγίας 2004/38.

41 Όσον αφορά το εν λόγω άρθρο 24, πρώτον, η παράγραφος 1 ορίζει ότι όλοι οι πολίτες της Ένωσης που διαμένουν εντός του κράτους μέλους υποδοχής βάσει της εν λόγω οδηγίας απολαύουν ίσης μεταχείρισης σε σύγκριση με τους πολίτες του οικείου κράτους μέλους εντός του πεδίου εφαρμογής της Συνθήκης ΛΕΕ.

42 Συναφώς, αφενός, όπως προκύπτει από τη σκέψη 39 της παρούσας αποφάσεως, εν προκειμένω, το τέκνο του προσφεύγοντος της κύριας δίκης είναι πολίτης της Ένωσης, ο οποίος διαμένει στο γερμανικό έδαφος «βάσει της οδηγίας 2004/38», κατά την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής.

43 Αφετέρου, η χορήγηση εθνικού δικαιώματος διαμονής σε γονέα ανήλικου τέκνου πολίτη της Ένωσης που άσκησε το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής εμπίπτει εντός του «πεδίου εφαρμογής της συνθήκης», κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 24, παράγραφος 1, στο μέτρο που η χορήγηση του δικαιώματος αυτού είναι ικανή να διευκολύνει την εκ μέρους του οικείου ανήλικου τέκνου άσκηση του δικαιώματός του να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο κράτος μέλος υποδοχής.

44 Ειδικότερα, όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, από τις αιτιολογικές σκέψεις 3 και 4 της οδηγίας 2004/38 προκύπτει ότι η οδηγία αυτή αποσκοπεί στο να διευκολυνθεί η άσκηση του θεμελιώδους ατομικού δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στην επικράτεια των κρατών μελών, το οποίο παρέχεται απευθείας στους πολίτες της Ένωσης βάσει του άρθρου 21, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, και στο να ενισχυθεί το θεμελιώδες αυτό δικαίωμα. Η προστασία της οικογενειακής ζωής των πολιτών και, ειδικότερα, η λήψη μέτρων που ευνοούν την ενσωμάτωση της οικογένειάς τους στο κράτος μέλος υποδοχής εντάσσονται στο πλαίσιο της επιδίωξης του σκοπού αυτού [πρβλ. απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, État belge (Δικαίωμα διαμονής σε

περίπτωση ενδοοικογενειακής βίας), C-930/19, EU:C:2021:657, σκέψεις 81 και 82 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία]. Η χορήγηση εθνικής άδειας διαμονής στον γονέα τέκνου, πολίτη της Ένωσης, το οποίο έχει τη συνήθη διαμονή του σε κράτος μέλος ανταποκρίνεται στους ως άνω σκοπούς, καθόσον καθιστά δυνατή τη διατήρηση της οικογενειακής ζωής του τέκνου στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους και ευνοεί την ενσωμάτωση της οικογένειάς του στο κράτος μέλος αυτό, κατά μείζονα δε λόγο όταν σκοπός της άδειας διαμονής είναι να καταστεί δυνατή η άσκηση της γονικής μέριμνας επί του τέκνου, κατ' αρχήν για όσο χρονικό διάστημα το τέκνο εξακολουθεί να υπόκειται στη γονική μέριμνα.

45 Συνεπώς, η αρχή της ίσης μεταχείρισης η οποία συγκεκριμενοποιείται με το άρθρο 24, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38 και επιτάσσει τα πρόσωπα που βρίσκονται σε συγκρίσιμες καταστάσεις να τυγχάνουν της ίδιας νομικής μεταχείρισης έχει εφαρμογή σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης.

46 Στο πλαίσιο της υπόθεσης της κύριας δίκης, δεν αμφισβητείται ότι η άδεια διαμονής την οποία επικαλείται ο FL δεν του χορηγήθηκε για τον λόγο και μόνον ότι το τέκνο του δεν έχει τη γερμανική ιθαγένεια, δεδομένου ότι ο FL πληροί, εξάλλου, τις λοιπές προϋποθέσεις που προβλέπει το γερμανικό δίκαιο για τη χορήγηση άδειας βάσει του άρθρου 28, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, σημείο 3, του AufenthG. Ως εκ τούτου, η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική ρύθμιση εισάγει άμεση διάκριση λόγω της ιθαγένειας του τέκνου και, συνεπώς, αντιβαίνει στο άρθρο 24, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38, καθόσον δεν αναγνωρίζει στον γονέα του τέκνου, ο οποίος είναι υπήκοος άλλου κράτους μέλους, δικαίωμα διαμονής προκειμένου να του παράσχει τη δυνατότητα να ασκήσει τη γονική μέριμνα του τέκνου του, ενώ τέκνο γερμανικής ιθαγένειας ευρισκόμενο σε τέτοια κατάσταση μπορεί να απολαύει της παρουσίας του γονέα του, υπηκόου άλλου κράτους μέλους, στο γερμανικό έδαφος για τους ίδιους σκοπούς.

47 Η ως άνω διαπίστωση δεν αναιρείται από την επιχειρηματολογία που προέβαλε η Γερμανική Κυβέρνηση κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, κατά την οποία το δικαίωμα διαμονής που προβλέπεται στο άρθρο 28, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, σημείο 3, του AufenthG αποσκοπεί στην προστασία του συνταγματικού δικαιώματος των Γερμανών πολιτών να διαμένουν ελεύθερα στη Γερμανία, σκοπός ο οποίος αντιτίθεται στο να υποχρεωθεί τέκνο γερμανικής ιθαγένειας, ενδεχομένως, να εγκαταλείψει τη χώρα καταγωγής του αν ο αλλοδαπός γονέας δεν έχει δικαίωμα διαμονής και υπό το πρίσμα του οποίου οι πολίτες της Ένωσης που δεν έχουν τη γερμανική ιθαγένεια βρίσκονται σε διαφορετική κατάσταση, δεδομένου ότι η μη χορήγηση του εν λόγω δικαιώματος διαμονής δεν μπορεί να συνεπάγεται ότι πρέπει να εγκαταλείψουν τη χώρα καταγωγής τους.

48 Πράγματι, ακόμη και αν ένας πολίτης της Ένωσης ο οποίος δεν έχει τη γερμανική ιθαγένεια δεν έχει τέτοιο συνταγματικό δικαίωμα και πρέπει, προκειμένου να έχει δικαίωμα διαμονής βάσει της οδηγίας 2004/38, να τηρεί τις προϋποθέσεις άσκησης του δικαιώματος αυτού τις οποίες προβλέπει η ανωτέρω οδηγία, γεγονός παραμένει ότι, ενόσω πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές, ο πολίτης έχει, όπως και ένας πολίτης της Ένωσης γερμανικής ιθαγένειας, το δικαίωμα να διαμένει ελεύθερα στο γερμανικό έδαφος, οπότε η κατάστασή τους είναι συγκρίσιμη, διευκρινιζομένου ότι, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης, η απαίτηση περί συγκρισιμότητας των καταστάσεων δεν συνεπάγεται ότι οι καταστάσεις πρέπει να ταυτίζονται, αλλά απλώς ότι πρέπει να είναι παρεμφερείς [πρβλ. απόφαση της 26ης Ιουνίου 2018, MB (Αλλαγή φύλου και σύνταξη γήρατος), C-451/16, EU:C:2018:492, σκέψη 41].

49 Επομένως, σε περίπτωση ρύθμισης όπως αυτή περί της οποίας γίνεται λόγος στη σκέψη 46 της παρούσας αποφάσεως, ο γονέας του τέκνου ο οποίος δεν έχει τη γερμανική ιθαγένεια έχει, βάσει του άρθρου 24, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38, δικαίωμα να λάβει άδεια διαμονής για την άσκηση της γονικής μέριμνας του τέκνου του υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με εκείνες που εφαρμόζονται, δυνάμει της εν λόγω ρύθμισης, στους αλλοδαπούς γονείς τέκνων που έχουν τη γερμανική ιθαγένεια.

50 Εν προκειμένω, η άδεια διαμονής της οποίας τη χορήγηση ζητεί ο FL αποσκοπεί, εν τέλει, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 43 και 44 της παρούσας αποφάσεως, στο να του παρασχεθεί η δυνατότητα, υπό την ιδιότητα του γονέα που δεν έχει την ιθαγένεια του κράτους μέλους υποδοχής, να ασκήσει τη γονική μέριμνα του τέκνου του, το οποίο έχει τη συνήθη διαμονή του σε αυτό το κράτος μέλος, και, ως εκ τούτου, να διαφυλαχθεί η οικογενειακή ζωή του τέκνου στη Γερμανία καθώς και το δικαίωμά του να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο γερμανικό έδαφος, δεδομένου ότι το εν λόγω τέκνο δεν έχει τη γερμανική ιθαγένεια, αλλά την ιθαγένεια άλλου κράτους μέλους. Αν όμως δεν μπορεί να χορηγηθεί στον γονέα ενός τέτοιου τέκνου εθνική άδεια διαμονής την οποία μπορούν να αξιώσουν οι γονείς ημεδαπού, συντρέχει παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης του τέκνου αυτού (βλ., κατ’ αναλογίαν, απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Chief Appeals Officer κ.λπ., C-488/21, EU:C:2023:1013, σκέψεις 66 έως 69).

51 Διάκριση όπως αυτή περί της οποίας γίνεται λόγος στη σκέψη 46 της παρούσας αποφάσεως δεν μπορεί, εξάλλου, να δικαιολογηθεί υπό το πρίσμα της παρέκκλισης του άρθρου 24, παράγραφος 2, της οδηγίας 2004/38, στο μέτρο που το δικαίωμα διαμονής του οικείου τέκνου δεν εμπίπτει στις περιπτώσεις που διαλαμβάνονται στην ως άνω διάταξη.

52 Δεύτερον, όσον αφορά τις συνέπειες που απορρέουν από τη χορήγηση άδειας διαμονής βάσει μόνο του εθνικού δικαίου, στη σκέψη 28 της παρούσας αποφάσεως υπομνήσθηκε ότι, εν προκειμένω, δυνάμει του γερμανικού δικαίου, ο δικαιούχος άδειας διαμονής η οποία χορηγήθηκε δυνάμει του άρθρου 28, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, σημείο 3, του AufenthG μπορεί, για τον λόγο αυτόν, να ζητήσει επίσης τη χορήγηση κοινωνικών παροχών δυνάμει του SGB II. Οι ως άνω παροχές δεν χορηγήθηκαν ωστόσο στον FL με την αιτιολογία ότι δεν θεμελιώνει δικαίωμα διαμονής στη Γερμανία διαφορετικό από εκείνο το οποίο μπορεί να αξιώσει ως πρόσωπο που αναζητεί εργασία.

53 Βεβαίως, ο FL διαμένει ο ίδιος στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους «βάσει της οδηγίας 2004/38» και, ειδικότερα, δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 4, στοιχείο β’, της οδηγίας αυτής, ως πρόσωπο που αναζητεί εργασία. Το άρθρο 24, παράγραφος 2, της οδηγίας επιτρέπει ρητώς στα κράτη μέλη να παρεκκλίνουν από την αρχή της ίσης μεταχείρισης και να αρνούνται τη χορήγηση κοινωνικών παροχών σε αιτούντα του οποίου το δικαίωμα διαμονής στηρίζεται στο εν λόγω άρθρο 14, παράγραφος 4, στοιχείο β’.

54 Αν, όμως, χορηγηθεί στον FL η άδεια διαμονής την οποία διεκδικεί βάσει του άρθρου 28, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, σημείο 3, του AufenthG, οι εκτιμήσεις που εκτίθενται στην προηγούμενη σκέψη δεν μπορούν να θέσουν υπό αμφισβήτηση το δικαίωμά του στη χορήγηση κοινωνικών παροχών δυνάμει του SGB II.

55 Ειδικότερα, μολονότι, βάσει της παρέκκλισης που προβλέπει το άρθρο 24, παράγραφος 2, της οδηγίας 2004/38, είναι δυνατόν οι ως άνω παροχές να μη χορηγηθούν στον FL υπό την ιδιότητά του ως δικαιούχου δικαιώματος διαμονής στην εθνική επικράτεια με αποκλειστικό σκοπό την

αναζήτηση εργασίας, εντούτοις ο FL μπορεί, ενδεχομένως, να αξιώσει τη χορήγηση των εν λόγω παροχών για άλλον λόγο (πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, Jobcenter Krefeld, C-181/19, EU:C:2020:794, σκέψη 70).

56 Πράγματι, το πεδίο εφαρμογής της παρέκκλισης αυτής περιορίζεται, όσον αφορά τις κοινωνικές παροχές, στα πρόσωπα που έχουν δικαίωμα διαμονής στο κράτος μέλος υποδοχής, αφενός, βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, για μέγιστο χρονικό διάστημα τριών μηνών, και, αφετέρου, βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 4, στοιχείο β′, της εν λόγω οδηγίας, για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, με σκοπό την αναζήτηση εργασίας.

57 Επομένως, η ως άνω παρέκκλιση δεν έχει εφαρμογή όταν το τέκνο του ενδιαφερομένου έχει δυνάμει της οδηγίας 2004/38 δικαίωμα διαμονής διαφορετικό από τα μνημονευόμενα στην προηγούμενη σκέψη.

58 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 24 της οδηγίας 2004/38 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε ρύθμιση κράτους μέλους δυνάμει της οποίας δεν μπορεί να χορηγηθεί άδεια διαμονής, προβλεπόμενη από το εθνικό δίκαιο για την άσκηση γονικής μέριμνας, σε πολίτη της Ένωσης ο οποίος ασκεί τη γονική μέριμνα επί του ανήλικου τέκνου του, για τον λόγο και μόνον ότι το τέκνο αυτό, μολονότι είναι επίσης πολίτης της Ένωσης και διαμένει στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους δυνάμει της οδηγίας αυτής, δεν έχει την ιθαγένειά του.

Επί των δικαστικών εξόδων

59 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ’ αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 24 της οδηγίας 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ,

έχει την έννοια ότι:

αντιτίθεται σε ρύθμιση κράτους μέλους δυνάμει της οποίας δεν μπορεί να χορηγηθεί άδεια διαμονής, προβλεπόμενη από το εθνικό δίκαιο για την άσκηση γονικής μέριμνας, σε πολίτη της Ένωσης ο οποίος ασκεί τη γονική μέριμνα επί του ανήλικου τέκνου του, για τον λόγο και μόνον ότι το τέκνο αυτό, μολονότι είναι επίσης πολίτης της Ένωσης και διαμένει στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους δυνάμει της οδηγίας αυτής, δεν έχει την ιθαγένειά του.

(υπογραφές)